

I.2 Daniel Chapter 1 - The First Challenges...

9. מלבי"ם

וישם דניאל על לבו, שדניאל חשב כי ייחד אותו לע"א וירצה להעבירו על דת ושגם המאכלים והיין שיחד לו יהיו מזבחי מתים ויין נסיכם, [ובאמת יש מפרשים שפ"י שם פת בג פת הנקרב לע"א]

10. בראשית ל"ט

Breishit 39:6 - So he left all that he had in Joseph's hand, and he knew nothing about what was with him **except the bread that he ate**; and Joseph had handsome features and a beautiful complexion.

(ו) וַיַּעֲזֹב כָּל אֲשֶׁר לוֹ בְּיַד יוֹסֵף וְלֹא יָדַע אֶתֹּו מֵאוֹמֶה - כִּי אִם הֶלְחֵם אֲשֶׁר הוּא אוֹכֵל - וַיְהִי יוֹסֵף יָפֵה תֵאֵר וַיְפֶה מְרָאָה :

Ibid 9 - In this house, there is no one greater than I, and he has not withheld anything from me **except you, insofar as you are his wife**. Now how can I commit this great evil, and sin against God?"

(ט) אֵינְנוּ גְדוֹל בְּבֵית הָזֶה מִמֶּנִּי וְלֹא חָשַׁךְ מִמֶּנִּי מֵאוֹמֶה - כִּי אִם אוֹתָךְ בְּאֲשֶׁר אַתְּ אִשְׁתּוֹ - וְאִיךָ אֶעֱשֶׂה הָרָעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת וְחָטָאתִי לְאֱלֹהִים :

11. רש"י בראשית ל"ט

כי אם הלחם - היא אשתו, אלא שדבר בלשון נקיה :
Except the bread: That is his wife, but [Scripture] speaks euphemistically. [From Gen. Rabbah 86:6]

1. מלבי"ם דניאל א:ג

ויאמר המלך, צוה להביא ילדים בין מן ההמון, שעז"א מבני ישראל, ובין מן הגדולים מזרע המלוכה ומן השרים, כי באשר רצה שיעמדו לפניו יחלק לכ"א עבודה כפי יחוסו, שמזרע המלוכה יעמדו בבית המלך ומבני השרים יעמדו להיות שרים אח"ז ביהודה נכנעים תחתיו ויודעים נימוסי הכשדים ולשונם, וההמון יהיו למשרתיו בענינים קלים יותר...

2. רש"י א:א

(ז) בִּלְטַשְׁאֲצַר - על שם עבודת כוכבים של בבל שקרויה בל שנאמר דִּי שְׁמָה בִּלְטַשְׁאֲצַר כְּשֵׁם אֱלֹהֵי... (דניאל ד:ה) Belteshazzar: He named him after the god of Babylon, which was called Bel, as it is said (4:5): "whose name is Belteshazzar, like the name of my god."

3. ראב"ע

וישם - כאשר קרא פרעה שם יוסף צפנת פענח.
Just as Pharaoh renamed Yosef Tzafnat Paneach...

4. מלבי"ם דניאל א:ז

וישם להם שר הסריסים שמות. לא שינה שמות שאר הילדים, כי רק את אלה שנכנסו בעבודת המלך לגדולה היה הדרך לשנות שמם, כמו ששינה נבוכדנצר שם צדקיהו

וזאת שנית שלדניאל נתן שם בלטשצר שהוא שם אלהי נבוכדנצר, כי הכיר מעלתו תיכף וראה בו ענין אלהי, וכמ"ש [לקמן ד' ה'] דִּי שְׁמָה בִּלְטַשְׁאֲצַר כְּשֵׁם אֱלֹהֵי, ולקמן [ה' י"ב] דִּי מִלְכָּא שְׁם שְׁמָה בִּלְטַשְׁאֲצַר...

Mekhilta 12:5

R. Eliezer Hakappar Berebbi says: Did Israel not have four mitzvoth surpassing the worth of all the world? — not being suspect of illicit relations or of slander, not changing their names and not changing their language?

5. מכילתא דר"י בא ה

רבי אליעזר הקפר ברבי אומר וכי לא היה בידם של ישראל ארבע מצות שאין כל העולם כדאי בהם שלא נחשדו על העריות. ולא על לשון הרע ולא שנו את שמם. ולא שנו את לשונם

6. רש"י א:ה

פת בג - היא שם מאכל המלך בלשון כשדים.
That is the name of the king's fare (food) in the language of the Chaldeans.

7. ראב"ע א:ח

(ח) וישם - פת בג המלך אסורה גם היין אסור וכתוב אמר לנסכא ליה למשפטם לאלהיהם :

8. מצודת דוד

אשר לא יתגאל - במאכלי האיסור וביין של עכו"ם :

Avodah Zarah 35b-36a

MISHNAH. The following articles of gentiles are prohibited,... their bread and oil...

GEMARA: *And their oil:* As regards oil Rab said: Daniel decreed against its use; but Samuel said: the residue from their prohibited vessels [which they pour into the oil-container] renders it prohibited.

Rab said: ... It is written, *But Daniel purposed in his heart that he would not defile himself with the king's food nor with the wine which he drank* — the verse speaks of two drinkings, viz. the drinking of wine and the drinking of oil!

Rab was of the opinion that Daniel purposed in his own heart [not to drink the oil] and decided similarly for all Israel; whereas Samuel was of the opinion that he purposed in his own heart [not to drink the oil] but did not decide similarly for all Israel.

But did Daniel decree against oil? ... Rather Daniel decreed against the use of the oil in a city, and [the disciples] came and decreed against its use even in a field.

12. עבודה זרה לה ע"ב-לו ע"א

מתני': ואלו דברים של עובדי כוכבים אסורין ... והפת והשמן שלהן.

גמ': והשמן שלהן. שמן - רב אמר: דניאל גזר עליו, ושמואל אמר... זליפתן של כלים אסורין אוסרתן

אמר רב: ... +דניאל א וישם דניאל על לבו אשר לא יתגאל בפתבג המלך ויגין משתיו, בשתי משתאות הכתוב

מדבר, אחד משתה יין ואחד משתה שמן

רב סבר: על לבו שם ולכל ישראל הורה, ושמואל סבר: על לבו שם ולכל ישראל לא הורה.

ושמן דניאל גזר? ... אלא, דניאל גזר עליו בעיר [רש"י ד"ה בעיר - משום חתנות] ואתו אינהו וגזור אפילו בשדה.

13. דניאל ויוסף

דניאל א

(ד) וילדים אשר אין בהם כל מום וטובי מראה ומשפילים בכל חקמה וידעי דעת ומביני מדע

דניאל א

(ט) ויתן האלהים את דניאל לחסד ולרחמים לפני שר הסריסים:

דניאל א

(י) ויאמר שר הסריסים לדניאל גרא אני את אדני המלך אשר מנה את מאכלכם ואת משתיכם אשר למה יראה את פניכם זעפים מן הילדים אשר כגילכם וחיבתם את ראשי למלך:

דניאל א

(טו) ומקצת מים עשרה נראה מראה טוב ובריאי בשר מן כל הילדים האכלים את פתבג המלך:

דניאל א

(יט) וידבר אתם המלך ולא נמצא מכלם כדניאל חנניה מישאל ועזריה ויעמדו לפני המלך: (כ) וכל דבר חכמת בינה אשר בקש מהם המלך וימצאם עשר דעות על כל החרטמים האשפים אשר בכל מלכותו: (כא) ויהי דניאל עד שנת אחת לכורש המלך:

בראשית לט

ויהי יוסף יפה תאר ויפה מראה:

בראשית לט

(כא) ויהי ה' את יוסף ויט אליו חסד ויתן חנו בעיני שר בית הסהר:

בראשית מ

(ו) ויבא אליהם יוסף בבקר וירא אתם והנם זעפים: (ז) וישאל את סריסי פרעה אשר אתו במשמר בית אדניו לאמר מדוע פניכם רעים היום:

בראשית מא

(ב) והנה מן היאר עלת שבע פרות יפות מראה ובריאות בשר ותרעינה באחו:

בראשית מא

(לט) ויאמר פרעה אל יוסף אחרי הודיע אלהים אותך את כל זאת אין נבון וחכם כמוך: (מו) אתה תהיה על ביתי ועל פיך ישק כל עמי רק הכסא אגדל ממך: (מו) ויוסף בן שלשים שנה בעמדו לפני פרעה מלך מצרים ויצא יוסף מלפני פרעה ויעבר בכל ארץ מצרים: